

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

2. Præstati aliqui tituli dominij diuini examinantur: vbi de huius ad
possibilia extensione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

enim sicut Demus ab Architecto, inquit, in fieri solum à Deo creata pendet. Proinde cum Dominus ait: Pater meus usque modo operatur: continuationem quandam operis eius, quæ uniuersam creaturam continet, & administrat, ostendit. Quod falsus ex Scriptura probat: Et cap. 27. Eucharistia. Non sane creatoris desistente, bonitate, & malis Angelis subministrare vitam, viuacemque potentiam: quæ subministratio, si auferatur, continuo interibunt. Quæ pluries alibi repetit. Ambrosius 7. in Luc. cap. 23. Denique: ut Deus ab operibus mundi quiescit? non ab operibus, cuius sempiterna, & ingis operatio est: sicut filius ait: Pater meus usque modo operatur & ego operor. In quem sensum hunc locum interpretantur Chrysost. hom. 27. in Ioann. Cyrill. 2. in Ioann. cap. 183. Theophylact. in 7. Ioan. apud Catena. S. Thom. August. iterum tract. 17. in Ioann. & quidem, cum ex Dei operatione sabbato erga omnia à mundi initio, paralytici curationem in Sabbato à se factam licet contra obmurmurantes Phariseos ostendat eo loci Christus male ostenderet, si rerum conseruatio à Deo non esset, nisi, quatenus primo in mundi creatione produxit, quæ postea sese conseruarent, ac propria operatione tuerentur. Neque enim magis operari postea cunctis diebus, Sabbati etiam Deus dici posset, quam, qui die Lunæ horologium, aut aquæ ductum continuo, ac proinde etiam Sabbati die, currentem struxisset. Accedit illud Matth. 5. Qui solem suum oriri facit super bonos, & malos; & pluit super iustos, & iniustos. Quibus quotidianam in nos Dei beneficentiam, non antiquam solum in prima rerum conditione, Christus commendat: maxime, cum tunc mali, & iniusti non fuerint. Dionys. 13. de diuin. nom. Perringens ad omnia pariter, & supra omnia indeficientibus largitionibus, & interminabilibus operationibus, eamque largitionem esse semper eandem, & incessabilem, & immutabilem: essentialem creaturarum à Deo dependentiam in essendo quandiu sunt hæc omnia scripturæ, & Patrum testimonia supponunt, quam supra diximus, quamque clarius nos docuit Bern. 7. de considerat. his verbis. Quid item Deus, sine quo nihil est? Tam nihil esse sine ipso, quam nec ipse sine se potest: ipse sibi est: ipse omnibus est: ac per hoc quodammodo ipse solus est, qui suum ipsum est, & omnium esse. Ex quibus constat rerum omnium à Deo conseruationem de fide esse (vt supra citatus Hieronymus) Sicut etiam Dei cooperationem cum illis. Quare titulus hic Dominij diuini increata omnia, quæ sunt, inconcussa fide tolli nequit.

CERTAMEN II.

Prefati, alique tituli dominij diuini examinantur. Vbi de huius ad possibilia extensione.

1. Vos alios, vel tres titulos dominij diuini video ab authoribus circumferri, qui mihi non probantur. Primus est gubernationis rerum omnium, quem quidem, si secludas rerum conseruationem, quæ in earum gubernatione includitur, atque secundus titulus dominij diuini increata censetur: tertium eius dominij titulum esse non video, sed iurisdictionis, seu Regni diuini actum, atque in creaturis rationalibus gratitudinis incitamentum; Quartus titulus redemptionis censetur à seruatore peccati, diaboli, & pœnæ. Sed præterquam titulus hic creatis omnibus communis non est, hominum tantum redemptionis dominij diuini, de quo disputamus titulus non est; sed dominij humanitatis Christi, seu eius, quæ hominis in se recipit. Quintus titulus numerari solet (sed præcipue à Lefio 10. de attrib. cap. 5. §. quartus titulus) dominij diuini increata ratio ultimi finis, quæ in Deo respectu creaturarum est, ita, vt omnia natura, & essentia sua ad Dei gloriam, & propter Deum, cuiusque bonitatem sint facta: sicut artefacta, quia ad commodum, voluptatemque hominum condita sunt, eis necessitas debent inferuire.

2. Quod autem rerum omnium finalis causa Deus, cuiusque gloria sit probatur communiter ex Proverb. 16. Vniuersa propter semetipsum operatus est dominus: impium quoque ad diem malum. Et ad Hebr. 2. Propter quem omnia. Et ad Roman. 11. Ex ipso, & per ipsum, & in ipso (græcè ἐκ αὐτοῦ) in ipsum seu propter ipsum. sunt omnia. Sed, vt taceam Deum cuiusque gloriam causam ipsi finalem omnium, quæ facit, propriam non esse, vt controuer. de volunt. ostendam, neque id citatis locis, maxime Pauli, contineri: quod dicitur eum esse titulum necessarium, & essentialem dominij creaturarum omnium falsissimum est. Ordinatio enim alicuius in alium tanquam finem, neque fini, dominij, neque ordinato ad illum, seruicis respectu illius, titulum affert, vt mille exemplis claret. Dicuntur autem media, & quæcumque, siue natura, siue ex arbitrio ordinata sunt, fini seruire, siue inferuire, non quidem seruicis propria, quæ dominio proprietatis responderet, (de quo in præfati) sed quatenus seruicis conductionem significat, & seruire, conducere: id clarius significat verbum *inferuire*; quod in re hac verbo *seruio*, de medijs respectu finis dicto, profus æquiualeat, & rigore sermonis responderet.

3. Sed, licet solidiores duo illi tituli creationis, & conseruationis pro dominio diuino adstruendo appareant, communiterque à Doctores habentur: Censio tamen dominium diuinum eis titulis non fundari; sed solius omnipotentia secundum se spectatæ, titulo à rebus, & operationibus ad extra absoluto diuinum dominium reuera inniti. Licet enim dominium respectum ad id cuius, seu in quod dominium est necessario sonet, neque aliter à nobis concipi queat: ac proinde illud concernat; re tamen vera è genere suo, neque illud connotat, nec respicit. Quemadmodum neque actiua potentia è genere suo effectus possibilitatem concernit; licet nec significari, nec concipi sine respectu ad illam à nobis possit, vt de omnipotentia diuina ostendimus d. 7. quæst. 3. & de creatis potentis agentis cuiusvis naturalis verosimilius indicabamus controuersia physico. Et sanè, quidquid de physica potentia, seu potestate esset: cum potestas iudiciaria, quæ minij potestate planius est: cum potestas iudiciaria, quæ non minus subditos concernit sine eis actu assignatis absolute esse possit: vt constat ex antiquis iudicibus Castellæ, qui nondum designatis subditis, & iurisdictione, potestatem absolutam iudicij riam habebant; licet ex parte obiecti conditionatum: & in potestate ordinis sacerdotalis, antequam ab ordinario ad confessiones audiendas approbentur. Si autem dominium, quæ dominium, reale, & verum respectum non dicit ad rem, in quam est, ita est de Dei dominio censendum: cum diuinum quoduis prædicatum independentia omnis à creatis rebus, adhuc possibilibus, nedum existentibus, etiam tanquam à connexionis terminis magis deceat.

4. Insuper probatur: quia dominium Dei absolute attributum Dei est, ac proinde Dei intrinsecum, & essentialiter physicè: ergo omnino absolutum à creaturis, maxime existentibus; alioqui eis, vt possunt, deficientibus aliquid Deo intrinsecum deficeret. Quod autem dominium Dei attributum intrinsecum sit constare videtur. Inde enim prouenit, quod nullius creature dominio abdicare se Deus possit, vt fusc ostendimus controuer. 3. de incarnat. d. 1. quæst. 2. Dices dominium creaturarum non esse attributum Dei intrinsecum, & essentialiter, ac proinde inabdicabile; sed, quia, cum fundetur in necessaria creatione, & conseruatione illarum à Deo eo ipso, quod sint, sub dominium Dei non cadere, ab illoque subtrahi nequeunt; sicut neque dependentia ab ipso se subtrahere. Sed contra est: quia, nisi aliud in Deo supponatur, nempe omnipotentia, & voluntas, quibus potest rem producere, & conseruare, vel secus, ex præcisa productione, & conseruatione, nec dominium, neque inabdicabiliter illud haberet: est ergo in Deo ius, & potestas antecedens creationem, & existentiam rerum, vt, ubi primum sint, sine alicuius iniuria eius voluntati, & arbitrio subiacent in omnem earum usum. Hoc autem ius dominij proprietatis est. Quemadmodum ergo omnipotentia absoluta est à possibilitate creaturarum: quia est potentia omnium possibilium productiua, si fuerint ita, est potestas Deo intrinseca absoluta ad omnem rei usum.

si fuerit: ita ut conditio non apponatur dominio, sed eius actibus, & obiecto. Vltima probatio huius conclusionis ex probatione sequentis desumitur.

5. Dico 3. Dominium Dei ultra existentia ad possibilia omnia extenditur. Probatur ex scriptura dicente Deum vocare ea, quæ non sunt, sicut ea quæ sunt: scilicet possibilia in statu puræ possibilitatis, & ex pura sui negatione: ea vero vocatio actus dominij est, quo excellentia dominij diuini prædominij creatis clarescit. Cum enim nulla sit potestas extrahendi res ex nihilo sui, nisi in Deo; ita, nisi in illo, dominium in nondum existentia esse non potest; sed solum in existentia, quæ desinit pro arbitrio creato possunt, vel conseruari: quare in creatis Dominij rei existentia ad dominium expectatur, sicut in Deo, ob rationem datam: ex quo vltius constat dominium intrinsecum, & attributale Dei amplius, quam ad possibilia extendi. Neque eis solum commensurari. Cum enim in omnipotentia Dei fundetur, æque, atque ipsa patere debet: ac proinde, sicut hæc amplior de se possibilibus est, sicut & immensitas omni loco etiam possibilibus amplior: ita & de dominio Dei philosophamur, ut de se, ultra possibilia extendatur. Rerum igitur creatio, & conseruatio earum possessio Dei est non dominium, ut initio questionis dicebamus.

6. Restat vero examinare an dominium hoc in creatura omnia Deo intrinsecum, quod eius attributum esse diximus, distinctum attributum ab omnipotentia sit. Nihil enim amplius esse videtur, quam potestas producendi, & conseruandi, vel secus pro arbitrio Dei cuncta, & singula creata possibilia, vel existentia. Sed tamen distinctum ab omnipotentia attributum est, licet an ea fundetur, tanquam in titulo, ut hæcenus ostendimus. Ex enim omnipotentia est virtus, & potestas physica producendi, & conseruandi creaturæ, vel secus, in voluntate Dei formaliter stare, ut supra docuimus, admitteretur. Potestas Dominij vero est potestas civilis, moralitque potentia, non quidem creandi, & conseruandi, vtrumque, sed sine iniuria alterius. Denique disputari hic posset an dominium proprietatis diuinum sit addicibile Deo, atque in aliquam creaturam transferibile: atque an aliqua ex parte Deo minui possit: & de secundo patet ex dictis nulla ex parte Deo minui posse, est creaturæ omnes perirent, imo, per impossibile, possibilia omnia ad impossibilitatem migrarent: cum absolutum à creatis, earumque existentia, & possibilitate eiusmodi dominium sit. De primo vero fute equius citato loco de incarnatione: ubi à Deo in addicibile eiusmodi dominium ostendimus. Quod ipsum de potestate iurisdictionis, seu regali dictum puta ob rationes similes, ne iterum ea de re quæst. 2. vel inquiratur.

QVÆSTIO II.

De Regia Monarchica Dei potestate, quæ iurisdictionis Dominium est.

Hoc est alteram dominij genus, quod iurisdictionis dicitur. Etque potestas gubernandi subditos: cuius actus sunt præcipere, prohibere, permutare, præmiare, quæ, si absoluta nullique alteri subiectionis est: quod si nulli omnino in ordine villo subdatur est suprema. Vnde apud homines suprema potestas nec datur nec potest, licet Monarchia possit dari, quæ in totum mundum sit: quia & hæc Dei potestati necessario subiecta est.

CERTAMEN VNICVM.

Dominium supremum iurisdictionis, seu regia Monarchica suprema Dei potestas de fide adstruitur.

1. Conclusio, ut titulus fert, est de fide 1. ad Timoth. 1. Rex sacerdotum: dicitur Deus, sicuti & Psalm. 144. Regnum tuum, regnum omnium seculorum. & c. 6. Rex Regum, & Dominus dominantium. Quæ etiam habentur Apocal. 19. num. 16. Ex quibus totius mundi supremam Monarchiam, & Regem aperte, ac de fide Deum esse monstratur. Cum eorum, qui reliquorum mundi Reges sunt, Rex, & Dominus ab scriptura dicitur esse, foreque per sæcula, & æternitatem. I. e. irrationabilibus etiam, & inanimatis plura habentur in libris Iob testimonia, quibus vocare ea Deum, ipsaque præsto esse, atque eius voci obedire suo modo dicuntur: Mathæique 8. cum Christi imperio æstantis ventorum incursum maris magna tranquillitas fieret, mirantes spectatores clamabant: quis est hic: quia venti, & mari obediunt ei: ubi Hieronym. Ex hoc loco intelligimus, quod omnes creature sentiant creatorem: non errore hereticorum, qui omnia putant animantia: sed Maiestate conditoris, quæ apud nos insensibilia, illi sensibilia sunt. Et Apoc. 5. dicitur: Omnem creaturam, quæ in calo est, & super terram, & sub terra, & in mari omnes audiuere, dicentes: sedenti in throno, & agno benedictio, & honor, & gloria, & potestas (græce imperium) in sæcula seculorum.

2. Probatur secundo: quia actus omnes, actus potestatis, seu dominij iurisdictionis, & regie exercere potest: imo, & exercet. Præcipit, & prohibet legitime, iustissimeque, ut ex scriptura passim constat à Deo extraordinaria & præcellenti iurisdictione, à materia independente, ut leuissima quæque, voluntate sua graui efficeret, ac sub mortali possit vel præcipere, vel prohibere: ut pro dolor! in prohibitione prima eius de fructu arboris scientiæ boni, & mali malo nostro didicimus. Secundo: summam habet potestatem puniendi, de factoque malos æternis suppliciis addicit, punitque ex scriptura, & fide. Summam item potestatem præmiandi, ac de facto infætabilibus præmiis bene de se meritis rependit, ut scriptura etiam, & fides docent. Denique: quod permittendi habeat potestatem certius est, quam, ut probatione indigeat: pleraque enim nobis permittit, quæ posset prohibere: imo vero tam pauca, & exigua horum comparatione prohibet, ut omnium fere nobis copiam faciat. Peccati permissio huius potestatis permittendi, de qua nunc, actus non est, sed vel potestatis puniendi, si in peccatam peccati sit, vel dominij proprietatis Dei erga sua dona, & rationales creaturas, vel prouidentie.

3. Regiæ huius supremæ potestatis, seu dominij iurisdictionis tituli naturales sunt. Suprema ipsius excellentia, tum in essendo, tum in scientia, & voluntate, & potentia: ob quæ natura sua ad gubernanda omnia præstantissimus est. Sicuti animis rationalis, quæ talis ob sui præstantiam ad gubernandum corpus, eiusque membra: ac Spiritus Angelici ad gubernandum modum inferiorem corporeum, & sublunarem: & maritus uxorem. Quia nimirum hi omnes rebus præfatis natura sua in scientia, voluntate, & potentia præcellunt, ac proinde eis natura sua præfunt. Secundo ratione causalitatis, seu causæ in actu primo omnium. Naturale hoc iurisdictionis dominium, & regium ius, ac potestatem Deus habet. Sic naturale ius gubernandi filium quandiu directione, & gubernatione eget, habet Pater. Imo in creaturas participatiue, & imitatiue ob eiusmodi titulos dominium naturale iurisdictionis à Deo descendit: nec non naturalia iurisdictionis dominia creata, quæ tyrannides non sunt.